

Jorma Hynninen: sinivalkoinen ääni

Teksti ja kuvat: Riitta-Liisa Mäkipaasi

Laulaja Jorma Hynninen ja pianisti Ilmo Ranta. keskellä kummallekin tuttu säveltäjä

Seuran kunniajäsenen, professori **Jorma Hynninen** oli lokakuussa YLE:n musiikkitoimittajan **Paula Nurmentauksen** haastateltavana Sibelius-Akatemian Kamarimusiikkisalissa. Haastattelija kuvaili Hynnistä, yli 40 vuotta esiintynyttä baritonia, todelliseksi Suomen sinivalkoiseksi ääneksi. Hänen uransa ja suosionsa jatkuu edelleen, mistä oli konkreettisenä osoituksena täysi salillinen kiinnostunutta yleisöä.

Vaikka laulaja kertoi olevansa perusluonteeltaan vakavahenkisen ja perusteellisen, mainio huumori pilkkahti esiin tuostakin. Syntymäsavolaisuus on jättänyt jälkensä.

Ympäristö ja kannustus tärkeitä uralle

Vaikka Leppävirran kodissa suljettiin radio sinfoniamusiikin aikana, luonteva musiikin läsnäolo kuului jokapäiväiseen elämään. Äiti lauloi, isä soitti mandoliinia ja lauloi kuorossa. Vielä kansakoulussa Jorma-poika lauloi muiden lasten kanssa mutta oppikouluaiкана tuli hiljaisuus: kukaan ei edes aavistanut,

että hän osasi laulaa. Koulun jälkeen Hynninen meni opettajaoppiin Heinolan seminaariin ja sieltä löytyi laulunopettaja, joka tunnisti lahjat ja kannusti kehittämään niitä. Lappeenrannan laulukilpailun voitto 1969 avasi ovet Kansallisoopperan lavalle. Musiikkiuralle antautuminen ei kuitenkaan ollut itsestään selvää, sillä Hynnisellä oli myös vahva vetoa kuvataiteeseen. Maalaaminen onkin säilynyt tärkeänä harrastuksena.

Oma maa mansikka – mustikkakin maistui

Kotimaassa Jorma Hynninen on laulanut jatkuvasti Kansallisoopperassa, rooleja on kertynyt yli 40. Savonlinnan oopperajuhlilla hän on tehnyt useita suuria rooleja. Konserttien solistitehtäviä, lied-illoja ja monenlaisia muita esiintymisiä eri puolilla Suomea on valtava määrä.

Hynnisellä olisi ollut mahdollisuus siirtyä kokonaan kansainvälisille näyttämöille. Hän valitsi kuitenkin toisin, sillä ehjä perhe-elämä ja suomalainen elämäntapa ja luonto ovat olleet hänelle tärkeitä arvoja. Hän

on kuitenkin esiintynyt erittäin paljon ulkomailla, vuosia jopa kolmannes töistä oli Suomen ulkopuolella. Niinpä hänelle ovat tuttuja Wienin valtionooppera ja Volksooper, Milanon La Scala, Hampuri, München ja monet muut Saksan oopperat, Amerikassa New Yorkin Metropolitanin lisäksi Chicago, San Francisco ja Los Angeles. Buenos Airesin Teatro Colonissa hän on esiintynyt Wolframina, Moskovan Bolšoiissa Oneginina. Pariisi, Kööpenhamina, Tukholma ja monta muuta – hengästyttävä määrä näyttämöitä. Lisäksi Hynninen on pitänyt paljon lied-konsertteja ja tehnyt laajoja lied-kiertueita Amerikassa ja jopa Kiinassa.

Mökinmiehiä ja aatelisia

Kolme Hynniselle rakasta ja hänen paljon esittämäänsä roolia ovat *Don Carloksen* Rodrigo, *Tannhäuserin* Wolfram ja Jevgeni Oegin. Rodrigo ja Wolfram ovat jaloja, syvällisiä hahmoja, Oegin monimutkainen narcissistinen henkilö. Tällaisiin rooleihin perheytymisen Hynninen kertoi aloittavansa perus-

Paula Nurmentaus tekee hyviä kysymyksiä Jorma Hynniselä

teellisestä perehtymisestä historiaan, vieraseen aikaan ja elämänpäiriin.

Hänet tunnetaan myös *Punaisen viivan* Topina, **Sallisen** – ja myös **Sibeliuksen** – Kullervona, Madetojan ja Merikannon Juhana ja **Rautavaaran** Aleksis Kivenä. Näihin perisuomalaisiin hahmoihin Hynninen kertoi saavansa rakennusaineita lapsuuden ympäristöstä. Muutakin tarvitaan, esimerkiksi Aleksis Kiven koko tuotanto tuli luettua rooliin valmistautuessa.

Oma taideharrastus on tehnyt kiinnostaviksi ja läheisiksi roolit Rautavaaran Vincentinä ja **Hindemithin** Mathis der Mahlerina.

Wagner ei ole mielisäveltäjä

Tannhäuserin Wolframia Hynninen on laulanut useammassa produktioissa kuin mitään muuta roolia, mm. Antwerpenissa, San Franciscossa, Wienissä, Barcelonassa ja New Yorkin Metropolitanissa. Se on hänelle todella mieluinen, äänelle sopiva tehtävä. Amfortasina ja Kurwenalina hän on myös esiintynyt sekä Suomessa että ulkomailla. Uran alusta löytyvät *Reininkullan* Donner ja *Lohengrinin* Heerrufer. Hynniselä on usein tarjottu muitakin Wagner-rooleja, muun muassa Wotania, mutta ne eivät ole tuntuneet sopivilta hänen ominaislaadulleen.

Hynninen tunnustautuu enemmän Verdi- kuin Wagner-mieheksi. Hänen mielestään Wagner on liian ”jankkaava”, Verdi menee suoremmin asiaan. Hynninen ihmettelikin, että hänet on mielipiteistään huolimatta nimetty seuran kunniajäseneksi!

Yhteistyötä musiikin huipulla

Kansainvälisellä urallaan Jorma Hynninen on päässyt esiintymään huippukapellimestareiden ja huippulaulajien kanssa. Tätä hän pitääkin yhtenä uran antoisimmista asioista. Tärkeitä kapellimestareita ovat olleet esimerkiksi **Lorin Maazel**, **Wolfgang Sawallisch**, **Seiji Ozawa**, **Colin Davis** ja **James Levine**. **Jean-Pierre Ponnellen** ohjaaman *Figaron* häiden kreivi Almovivana Hynninen on laulanut sekä **Kathleen Battlen** että **Kiri te Kanawan** kanssa. **Jessye Norman**, **José van Dam**, **Kurt Moll** – kuuluisia nimiä riittää. Suomalaisia maailmantähtiä unohtamatta.

Pitkän kokemuksen perusteella Hynniselä on vankka näkemys siitä, millainen on hyvä oopperaohjaaja. Diktatorinen itsekorostus ei toimi ollenkaan. Tarvitaan henkilöä, joka luo hyvän, innostavan ilmapiirin siitä huolimatta, että hänellä on oma vahva näkemys tavoitteista.

Yhteistyö suomalaisten säveltäjien, erityisesti Aulis Sallisen ja Einojuhani Rautavaaran kanssa on ollut kiinteätä. Monta roolia on suorastaan sävelletty Hynniselä.

Monessa roolissa musiikkielämässä

Näyttävän ooppera- ja lieduran lisäksi Hynninen on toiminut johtajana sekä Kansallisoopperassa että Savonlinnan oopperajuhlilla. Johtajan tehtävää hän kuvasi ikävimmäksi työkseen, jossa on mahdotonta tyydyttää kaikkia. Kansallisoopperan aikaan osuivat vielä monet esiintymiset kotimaassa ja ulkomailla, joten kiirettä riitti ylen määrin. Kes-

tävyyttä tarvittiin. Hynninen on koko ikänsä liikkunut paljon, hiihto on lempilaji. Hyvä kunto on myös pitkän uran edellytys. Hynninen korostaa sitä, että laulaminenkin on lihastyötä, jota on harjoitettava jatkuvasti. Kahta viikkoa pitempään ei voi olla laulamatta ilman että laatu kärsii.

Opettamista Jorma Hynninen pitää paitsi mielenkiintoisena työnä, myös tärkeänä oman laulamisen kannalta. Vasta muita opettaessa alkaa perusteellisesti ymmärtää omaakin tekniikkaansa. Sibelius-Akatemian laulutaitteen professuurin ja yksityistuntien lisäksi Hynninen on opettanut mestarikursseilla eri puolilla maailmaa, Japania myöten.

Ura jatkuu edelleen

Jorma Hynnisen ääni on pysynyt kunnossa ja tulkinnat jopa entisestään syventyneet, kuten voidaan todeta Aleksis Kiven roolista Einojuhani Rautavaaran oopperassa, joka sai uuden ohjauksen Kansallisoopperan Alminsalissa tänä syksynä. Esitykset jatkuvat keväällä 2010. Lahden Sibelius-taloon on tulossa Sibeliuksen Kullervo ja muutakin on näköpiirissä. Kuulijat voivat todeta Jorma Hynnisen hienon laulukunnon, kun hän aloitti tilaisuuden kahdella laululla *Tannhäuserista*: ”Blick ich umher in diesem edlen Kreis” ja ”Oh du mein holder Abendstern”. Taitavana pianistina oli **Ilmo Ranta**.